

Ülésezett a megyei képviselőcsoport

Az országgyűlési képviselők Csongrád megyei csoportja pénteken Szegeden, a városi népfőnöksékházban, a városi népfőnöksékházban ülést tartott. **Juravics Aladár**, a képviselőcsoport vezetője az országgyűlés téli ülészakára való felkészüléssel kapcsolatos tájékoztatót mondotta el.

A tájékoztatóval kapcsolatban kérdést tett fel, illetve elmondotta véleményét **dr. Antalfy György** (Kistelek, 8. vk.), **Kangyalika Antal** (Makó, 15. vk.), **Bibók István** (Mórahalom, 6. vk.), **Ferenczi József** (makói járás, 16. vk.) és **dr. Komócsin Mihály** (Szeged, 4. vk.).

Változatos program a téli üdülőknek

Decemberben megközelítően 25 ezren pihennek kedvezményesen a szakszervezetek üdülőházaiban, a hegyvidékeken, és a gyógyvizek mellett és a Balaton partján. Ezzel az idén összesen 375 ezren vesznek részt szakszervezeti üdülésben.

Örvendek, hogy az elmúlt évinél ezerral több nagycsalád nyaralhatott ez évben a Balaton-partján. Egyébként is, a balatoni üdülők zömében többgyermekes családokat fogadtak a nyári főszezonban. Több helyen — mintegy 70 üdülőben — most is élénk a forgalom, jelenleg azonban főként kisgyermekes anyák, házaspárok, násztutasok és nyugdíjasok vesznek részt a kedvezményes üdüléseken. A zordabb időjáráshoz igazodva speciális kultúrprogramot állítanak össze a vendégek számára, ezek között újdonság is szerepel, ilyen például az Afrika-kutatást ismertető előadássorozat.

Karácsonykor, a téli iskolai szünetet felhasználva sok helyen ismét munkásszázadokat várnak az üdülők. Galyatetőn például 86, a soproni Csepel üdülőben pedig 70 család tölti az év utolsó napjait. Az ünnepi csúcspont a szilveszteri mezejárat, amelyben különösen elfoglalt, főleg közlekedési, vendéglátóipari dolgozók általános iskolás gyermekei számára 14 napos év végi üdülést szervez a SZOT.

Karácsonykor, a téli iskolai szünetet felhasználva sok helyen ismét munkásszázadokat várnak az üdülők. Galyatetőn például 86, a soproni Csepel üdülőben pedig 70 család tölti az év utolsó napjait. Az ünnepi csúcspont a szilveszteri mezejárat, amelyben különösen elfoglalt, főleg közlekedési, vendéglátóipari dolgozók általános iskolás gyermekei számára 14 napos év végi üdülést szervez a SZOT.

Karácsonykor, a téli iskolai szünetet felhasználva sok helyen ismét munkásszázadokat várnak az üdülők. Galyatetőn például 86, a soproni Csepel üdülőben pedig 70 család tölti az év utolsó napjait. Az ünnepi csúcspont a szilveszteri mezejárat, amelyben különösen elfoglalt, főleg közlekedési, vendéglátóipari dolgozók általános iskolás gyermekei számára 14 napos év végi üdülést szervez a SZOT.

A szövetkezeti vagyon védelmében

Alig egy év múlt el, hogy a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa megtartotta központi tanácskozását a társadalmi tulajdon védelmének a mezőgazdasági szövetkezeteket érintő időszerű kérdéseiről. Megelőzően felkérte és igényelte a belügyi szervek segítségét, hogy a problémákat, tapasztalatokat felmérjék és közreadják.

A XI. pártkongresszus határozata megállapítja, hogy: „A szövetkezeti tulajdon fontos helyet foglal el a mezőgazdaságban. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek szocialista jellege tovább erősödött. A szocialista alapokra helyezett mezőgazdaság további fejlődésének útja mindenekelőtt az, hogy a gazdálkodásukban erősödjön a szocialista nagyüzemekre jellemző, a tagok érdekeit az állami társadalmi érdekekkel egyeztető vonások.”

A közelmúltban a megyei párt-végrehajtóbizottság is megtárgyalta a társadalmi tulajdon fokozottabb védelmével kapcsolatos kérdéseket, és következtetéseket a megelőzés fokozására. A közös vagyont károsító cselekmények feltárását, illetve megelőzését nem lehet csak a büntetőszervek feladatának tekinteni. A pártbizottságok végrehajtása fontos kötelessége a megye összes mezőgazdasági szövetkezetének, társulásának és nem utolsósorban — a mozgalom eszközei útján — a TESZÖV-nek is.

A Szövetség ellenőrző bizottsága reprezentatív felmérést végzett és az elmúlt hónapokban tájékozódott a szövetkezeti vagyon védelmével kapcsolatos megyei tapasztalatokról. A tagszövetkezetek jelentős hányadában példás rend van. A negyedik ötéves tervidőszakban jelentősen nőtt a közös vagyon értéke (81 százalékkal), gyarapodott a közös tulajdonú földterület és nőtt a folyóáron számított — termelési érték is (73 százalékkal).

Erősödött a szövetkezeti tagság tulajdonosi és gazdálkodási felelőssége, szakmai és politikai képzettsége is. Ma már a tagság magáénak érzi a közös vagyont, a szövetkezeti élet belső demokratizmusa szertel el a tulajdonosi jogoktól.

A TOT, a TESZÖV ajánlása, a felügyeleti szervek vizsgálata, jelzései segítettek abban, hogy érvényesüljön a demokratikus és törvényes szervezeti élet és gazdálkodás, javuljon a belső ellenőrzés. Pozitív a revizori iroda eddigi tevékenysége is. Mindez hozzájárult a szövetkezeti vagyon védelméhez, gyarapításához.

Több helyen azonban jelentős fogyatékosság, hiányosság mutatkozik a vezetők részéről a jogszabályok ismeretében és tiszteltetésében. Több szövetkezetben hiányoznak a biztonsági létesítmények. Cél-szerű ezeket pótolni, kicserélni, felújítani. A szövetkezeti majorok, magtárak, istállók éjszakai őrzése és ellenőrzése több helyen még mindig nem kielégítő.

Tudomást szereztünk arról, hogy a bizonylati szabályok, elvétele a mérlegadatok valódiságának megsértésével — a népgazdasági érdek rovására — a csoporttereket igyekeztek a szövetkezetek érvényesíteni, megsértve a pénzügyi előírásokat és szabályzatokat.

A kiegészítő részesedést a jövedelemből lehet és kell fizetni. Ha egy termelőszövetkezet a gazdasági évet veszteséggel zárja, a kiegészítő részesedést jogtalan kifizetése büncselekmény. A szövetkezet gazdálkodási eredményeinek a valóságtól eltérő számbavétele, a szövetkezetnél tárolt, de nem annak tulajdonában levő anyagok, gépek, állatok, termények sajátjaként való nyilvántartásba vétele, esetleges fiktív állatszaporulat elszámolása stb., mind a közös eredmény, mind a népgazdaság szempontjából rendkívül káros. Akadályozza a következő év tervfeladatainak végrehajtását is.

A számviteli szakemberek száma, képzettsége a vezetői jó szándék, továbbá a revizori iroda munkájának tervszerű fejlődése a pénzügyi és bizonylati fejelem megszilárdításának az eszköze. Mindez fontos kulcskérdése a vagyonvédelmünknek. Több szövetkezetünkben indokolt fokozott gondot fordítani a tűzvédelmi szabályzatok maradéktalan betartására.

Több tanácskozáson, értekezleten felvetődött, hogy adott esetekben az állami vállalatok igazgatói ritkábban kerülnek büntetőbírószá elé, mint a szövetkezeti elnökök. Nagyon fontos dolog, hogy a munkakörök, ügykörök pontosan legyenek meghatározva és precízen kerüljenek meg-

fogalmazásra, leírásra. A jól körülhatárolt ügykörben a felelősség is másképpen rendeződik. Ha nincs jó, naprakész ügyrend, munkaköri leírás, akkor az az általános szabály érvényesül, hogy a szövetkezet vezetője, törvényes képviselője az elnök, és viselje ő a felelősséget. A munkaköröket az ügyrendben, a munkaköri jegyzékben pontosan rendezzék el. Így saját ügykörét minden tag, vezető, vagy alkalmazott világosan láthatja és felelhet azokért a dolgokért, amelyeket a közösség rábízott.

Nagyon pozitív tapasztalataink vannak a társadalmi tulajdon védelméről azokban a szövetkezetekben, ahol üzemenrendszert állítottak be, akár önálló, akár kapcsolt munkakörben. Nagyon indokolt a megna-gyobbodott — egyesült — szövetkezetekben működésük, szerepük. Igaz, hogy az üzemenrendszeti szerv és a belső ellenőrzés nem helyettesítheti egymást, viszont az együttműködésük hathatós segítséget jelent a gazdasági vezetés számára. Annál is inkább, mert az üzemenrendész feladata például a munkafegyelem megszilárdításában való közreműködés, a védelmi, biztonsági berendezésekkel kapcsolatos ténykedés stb.

Területi szervünk, a TESZÖV ellenőrző bizottsága javasolja az üzemenrendszeti szervezet jogszabály útján való megszervezését és beállítását a termelőszövetkezetekben, és megfelelő tanfolyamokon a rendszeres képzését. Fontos, hogy a belső ellenőrök, rendészek, üzemenrendészek stb. beállításának érdekében a létszámszop jelenlegi tiltó rendelkezései megszűnjenek.

Tagszövetkezeteinkben a tulajdonosi ellenőrzést — mint a szövetkezeti vagyon védelmének egyik preventív feladatát — az ellenőrző bizottságok gyakorolják. Az ellenőrző bizottságok összetételét továbbra is javítani kell és továbbképzésüket évente rendszeresen megszervezni.

Az ellenőrzés másik területe a vezetői ellenőrzés, amely elválaszthatatlan a vezetéstől. Utalok az ügykörök elrendezésére, hiszen kinek-kinek ügykörén belül alapvető kötelessége az ellenőrzés. Nem szabad azonban összekeverni az ellenőrzési feladatokat, az ellenőrző bizottságtól számon kérni azt, amit a vezető végezhet el és fordítva, az ellenőrző bizottság sem háríthatja át a vezetőre a felelősséget.

El kell érni, hogy a szövetkezetek tulajdonosi ellenőrzése, a belső ellenőrzés, a vezetői ellenőrzés, a revizori iroda és a külső felügyeleti szervek megállapításai maradéktalanul realizálódjanak.

Ellenőrző bizottságunk felkérte a TESZÖV elnökségét, hogy a társadalmi tulajdon, szövetkezeti vagyon védelmének kérdéseit testületi ülésen tűzze napirendre és határozza meg a tennivalókat. Igen helyes, hogy a szocialista brigádvezetők továbbképzésén ezt a témát már megvitatták.

Mindezek érdekében az apparátus fejlessze munkakapcsolatát a rendőri, ügyészi, bírói szervekkel. Együttműködésüket az ellenőrző bizottság a jövőben rendszeresen figyelemmel kíséri, segíti. A szövetkezeti fórumok fordítsanak nagy gondot arra, hogy vezető állásba csak alkalmas, szakmailag, politikailag megfelelő személyek kerüljenek. Így a személyzeti munkára vonatkozó határozatok következetes végrehajtásával is szolgálják a szövetkezeti vagyon védelmét.

Csongrád megye termelőszövetkezetei, szakszövetkezetei nagy felelősséggel készültek fel a TOT III. kongresszusára. Megvizsgálták a szövetkezeti közös vagyon fejlesztésének, emelésének, a takarékos és hatékony gazdálkodásnak az üzemi lehetőségeit. Hasznos észrevételekkel, javaslatokkal járultak a gazdálkodás belső tartalékainak feltárásához, jobb kihasználásához.

A termelőszövetkezeti vagyon védelme közügy, a szövetkezetek fejlődésének nélkülözhetetlen eszköze. A szövetkezeti demokrácia érvényesülését, a tagság tulajdonosi tudatának elmélyülését, a gazdálkodás hatékonyságát, tisztaságát, a tagsági érdekeket is lényegesen befolyásolja. Az ötéves terv célkitűzéseinek megvalósítása minden szövetkezetnél olyan munkahelyi légkör kíván, melyben rengeteg ember munkálkodik. És ahol a szövetkezeti demokrácia erősödik, ott az ellenőrző tevékenység is hatékonyabb.

ÁRENDAS GYÖRGY,
a TESZÖV ellenőrző bizottságának elnöke

A tarjaniak áruháza

Nincs még egy esztendeje, hogy átadták Szegeden, a tarjáni Olajbányász téren épített munkásszövetkezeti ABC áruházat. Az üzlet nyitáskor közölt tudósításban csak érintettük akkor az új létesítmény alapvető jellegét, azt, hogy munkásszövetkezet. Nem szoltunk viszont arról, hogy kettős megállapodással hozták létre az áruházat. A beruházás összegéből a Szeged megyei városi tanács vállalta a terület kisajátítási és szanálási, valamint az áruház üzemeltetéséhez szükséges közművek építési költségét, a Szegedi ÁFESZ pedig az üzlet megépítését, berendezését.

A feltételek teljesítésével az áruház tulajdonjogát is bejegyeztette a városi tanács végrehajtó bizottsága. Utasította ugyanakkor kereskedelmi osztályát, hogy a lakossági ellátás színesebbé és választékosabbá tétele érdekében keresse a kereskedelmi hálózat fejlesztésekre azokkal a lehetőségeket, amelyek létrehozhatók az Olajbányász téri munkásszövetkezeti áruházban is.

Szélesedő vevőkör

Hogy mennyire jól tervezték és számolt a városi tanács végrehajtó bizottsága és a Szegedi ÁFESZ, azt bizonyítja az áruház havi 2 millió forgalma. Tarján legszeleire nagyon kellett ez az üzlet, s hamar népszerűvé vált. A háztartási cikkek, a divatáru, a zöldséglelő, gyümölcsök a tökéletesség, a hentesáruig terjed az áruskál. Az áruház vevőköré már állandósult, s a vásárlók igazán kötődnek is ide.

Több mint 300 szövetkezeti alapító tartozik vásárlóinak sorába — mondta Mandoki Kálmán üzletvezető. — Ez azt jelenti, hogy 100–200 forintot vagy ennél többet fizettek be, váltottak szövetkezeti részjegyet. Pénzére évente 5 százalékos kamatot kap a vásárló, egész esztendőre vásárlása után és annak arányában, pedig részesedés illeti meg az áruház nyereségéből.

Tóth Imréné, Tarján 105/B szám alatti lakossal napi vásárlása közben váltottunk szót. Az üzlet nyitásától kezdve munkásszövetkezeti tag. Kétszáz forinttal lépett be, és vált résztulajdonosává az áruháznak. Közgyűlésen beleszólt az üzlet menetébe, hogy milyen legyen a választék, mivel bővítsék a cikkek listáját. Zsebében van a vásárlási és értékesítési, visszatérítési könyvecske, amelybe hetente vagy havonta bejegyzik — blokkjai alapján —, hogy mekkora összegben vásárolt. — Elég sok pénzt hagytok



Acs S. Sándor felvétele

Képünkön: a sok tulajdonos közül kettő, Molnár Jánosné üzletvezető-helyettes és Tóth Imréné háziasszony

itt — jegyezte meg Tóthné. — Ilavonta átlagban 2400–2500 forintot, viszont ennek arányában illet meg majd a nyereségből a részesedés, amelyet utalványon kapok kézhez. Azt az összeget is itt vásárolhatom le, és a következő évben már az is kamatozik.

Kétszeresen kifizetődik

Az áruház 21 dolgozója közül is számosan munkásszövetkezeti tagok, például Molnár Jánosné üzletvezető-helyettes, aki egyben „beugró” pénztáros is. Ő 300 forinttal váltotta meg jogát a résztulajdonossághoz. A Szegedi ELIKER-nél tanulta a szakmát. Az algyői önkormányzatból került át ide, ahonnan áthozta munkásszövetkezeti tagságát is. Anyósa is itt munkásszövetkezeti tag. Így a két család vásárlása duplán kifizetődik a közös háztartásban.

Már a kezdet kezdetén nagyon jól propagálták a munkásszövetkezet célját, előnyét — mondta Kárpáti Emilné, az ingatlankezelő vállalat tarjáni műszaki ügyintézője, aki szintén csak itt vásárol, mert közel is lakik.

A munkásszövetkezeti áruház jó hírére már a nyitáskor megalapozták, és azóta is féltőn vigyáznak rá. Hónapokra visszaneve a panaszok könyvében, két bejegyzést írtak csak. Egyik vásárló sem ellátási problémáról szolt. Figyelmetlen kiszolgálásért reklamáltak. A két eset óta előnyösen megváltozott az áruház szakképzett és szakképzetlen dolgozóinak aránya. Nyolcvan százalékuk most már szak-

képzett, a többiek, főleg fiatalok, a szakképzett eladók-tól tanulják a kereskedelmi kultúrát.

Újabb beruházások

Az áruház körüli viszonyok sajnos még rendezetlenek, nincs az üzlethez megfelelő út, s emiatt a szállítási nehézségek. Szóval az utat, mert az utat nem lehet itt kapni, mert a szállítók nem mennek rá a rossz útra. Félnek az üvegtrésztől, robbanástól. A többi szállítók is szíjják a fogukat, amikor rá kell fordulniuk a viszonylag rövid, de mély kátyúval, buktatóval tarkított útszakaszra, amely az áruházat kicsit elzárja a külvilágtól. Ez csak átmeneti állapot, de talán ezt is ellensúlyozza a Szeged és Vidéke ÁFESZ igazgatóságának nyomtatott tagsági híradója, amelyet postáztak minden munkásszövetkezeti tagnak.

„Tisztelt szövetkezeti tag! Kedves tulajdonos!” — ez a megszólítás. A nyolcvan oldalas kiadványban számot adnak a szövetkezet politikai eredményekről, hálózati fejlesztéséről, felvásárlási gondokról, árbevételéről, nyereségről, az ötéves tervben szereplő teljesítéséről. A szövetkezeti üzlethálózatban fel kell számolni az elmaradottságot például Ságvártelen. Hattayson, Béketelepen, Gyáláren, Mihályteleken, Fetőfitelepen. Erre az időszakra 200 milliót terveztek beruházásokra, a munkásszövetkezeti hálózat bővítésére.

Lódi Ferenc